

Literatura occitana a Montpeller

CONGRESSOS

Si els llibres en occità fossin llegits només pels qui escriuen en occità, els tiratges pujarien molt. Aquesta frase, pronunciada per Jean-François Coche —amo de la llibreria Pam de nas de París, dedicada al llibre occità i català— en una de les sessions del col·loqui científic celebrat al castell de Castries, prop de Montpeller, els dies 26, 27 i 28 d'octubre, resumeix perfectament la situació actual del llibre occità. El col·loqui, que, junt amb uns debats públics celebrats en un hotel de Montpeller i l'exposició «Itineraris en literatura occitana» inaugurada a la Casa del Turisme i la Comunicació de Montpeller, formava part del congrés «Vint anys de literatura d'expressió occitana, 1968-1988», va posar en evidència la vitalitat de la literatura occitana i, alhora, la manca escandalosa d'un públic lector.

Filòlegs de Nord-amèrica, Gran Bretanya, Alemanya, Àustria, Itàlia i França van venir a Montpeller per exposar les seves anàlisis sobre la poesia i la prosa occitana actual, una poesia i una prosa que han assolit un nivell de qualitat acceptable, *europeu*, lluny de folklorismes regionals, del que l'editor Bernard Lesfargues, de l'editorial Féderoc, va anomenar «els textos estúpida-ment regionals», que n'hi ha, clar, com en totes les llengües. De totes formes, l'editor occità, encara que publiqui llibres de qualitat, dignes, està condemnat a ser

qualificat de regionalista, va afegir Lesfargues. I, sobretot, està condemnat a no vendre'ls, està condemnat a ser un editor clandestí. Les llibreries refusen el llibre occità, sigui el que sigui. Ni el llibreter ni el bibliotecari no és l'intermediari del llibre occità-francès, editat en una col·lecció de butxaca famosa, Granier Flammarion, *Mireia* de Frederic Mistral.

En contrapartida, les poques que el volen vendre, com Pam de nas, tenen dificultats per saber el que es publica i aconseguir-ho.

El llibre occità que es publica arriba als departaments de romàniques de les universitats de tot el món, que, ben aviat, es posen a estudiar-lo, però no arriba amb normalitat ni a les universitats d'Occitània franceses ni tampoc als crítics literaris. No hi ha crítica literària occitana i, per tant, no hi ha divulgació als mitjans de comunicació. «És un miracle que encara se n'editin», deia Coche. Un autèntic miracle, sobretot si tenim en compte que l'occità, amb les úniques excepcions de les altes valls alpines italianes i de la Vall d'Aran, ja no es parla pràcticament enlloc. Algun avi de pagès i prou, però aquest avi ja parla en francès amb els seus fills. La majoria dels escriptors nascuts després de la segona guerra mundial ja no han après la llengua a casa seva. El francès va ser la llengua oficial del congrés de Montpeller i els programes i tota la paperassa del congrés estava redactada únicament

Jean Boudou.

en francès. Si, com va denunciar Robert Lafont en un debat, molts militants occitanistes no han llegit mai en occità...

Pel que fa a la història literària d'aquests darrers anys, el col·loqui va deixar constància que els narradors que han marcat amb més força la literatura occitana de la postguerra ençà són Joan Bodon, mort el 1975 —Jean Boudou en la versió francesa dels seus llibres occitans— i Robert Lafont. I que l'estil literari més inte-

ressant dels darrers anys ha estat el del barroc, en el qual Lafont, temps enrere realista, torna a ser figura cabdal. El congrés, finalment, ha constituït per si mateix, un signe positiu i esperançador. Estava organitzat per la Regió Llenguadoc-Rosselló. Per primera vegada, l'administració francesa, encara que no la de París, promouia una acció concreta de divulgació i suport moral a la cultura occitana no folklòrica.

Lluís Bonada